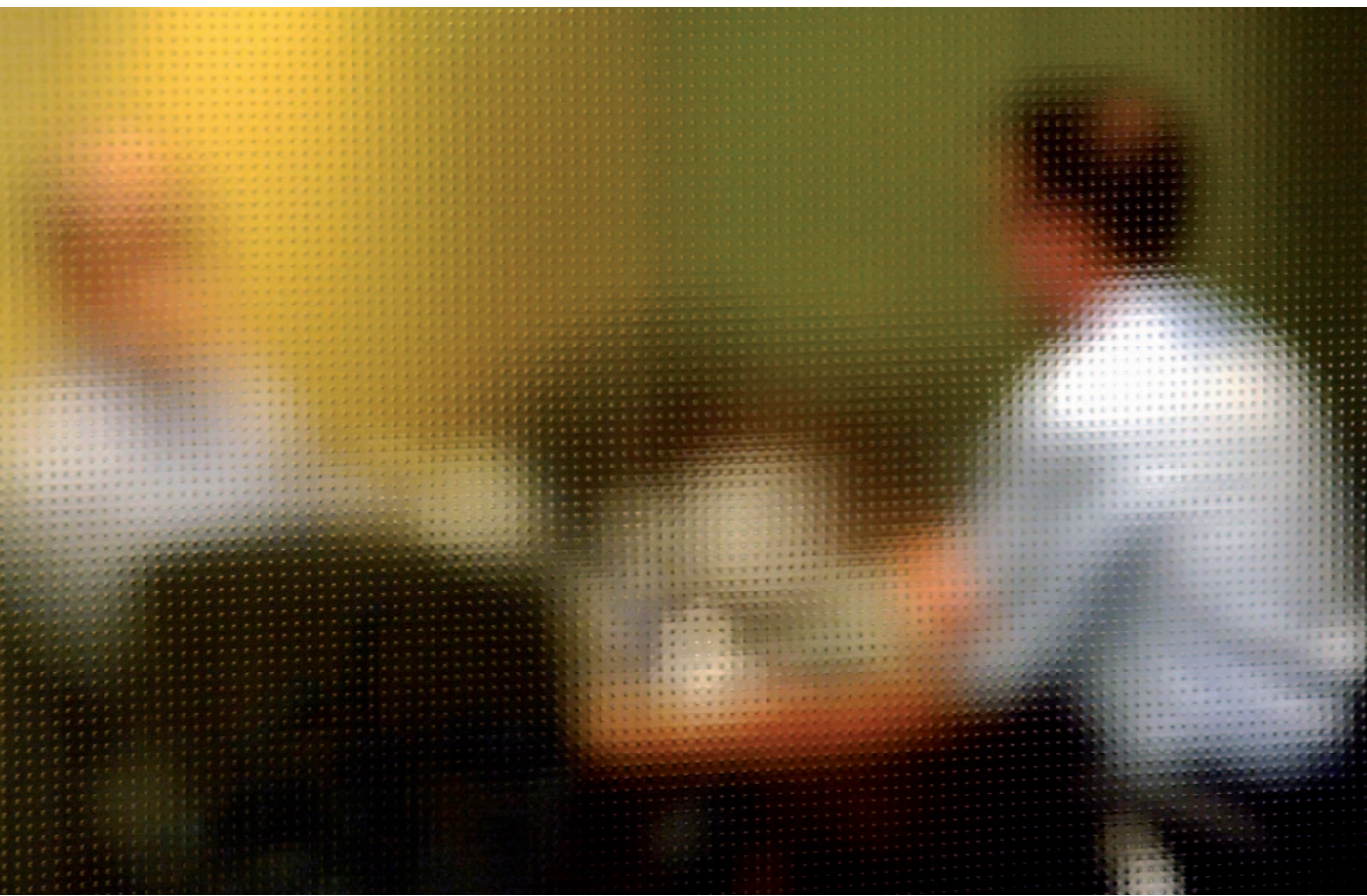

De Raad van Vertrouwenspersonen

Het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) heeft een Raad van Vertrouwenspersonen. Deze bestaat uit Anton den Hartogh, Ruud de Kruijff, Roel Willemsen en Joke Verbaan, met ondersteuning van Wies de Boer vanuit het bureau AG. De redactie van De Actuaris stelde hen een aantal vragen.

Hoe word je lid van jullie raad?

"De Raad is een aantal jaar geleden (2017/2018) opgericht door het bestuur waarbij Robert de Vries, destijds senior beleidsmedewerker bij het AG, de initiatiefnemer was. De huidige raadsleden zijn persoonlijk gevraagd, waarbij vooral is gekeken naar een brede mix van achtergrond en ervaring. Ieder raadslid heeft zijn of haar eigen expertise om zo het steeds grotere actuariële domein te kunnen bestrijken. De zittingstermijn is vier jaar. Omdat de huidige raadsleden tegelijkertijd bij de aanvang zijn gestart, zullen de zittende leden 'twee-aan-twee' aftreden. Nieuwe leden zullen worden benaderd door het bestuur."

ALS ACTUARIS STA JE GEREGLD DICHTBIJ FINANCIËLE DILEMMA'S

Wanneer kunnen jullie ingeschakeld worden?

"Onze belangrijkste rol is om actuariële professionals die tegen ethische vraagstukken aanlopen te ondersteunen. Als actuaris sta je geregeld dichtbij de dilemma's waar financiële instellingen en organisaties vandaag de dag veelvuldig tegenaan lopen. Dat gaat gepaard met uiteenlopende belangen die voor de nodige druk kunnen zorgen op professionals om een mening te verkondigen die 'goed' uitkomt. Of juist een mening niet te uiten die de professional anders wel zou willen uitspreken. De betreffende actuariële professional kan zich dan onder druk gezet voelen of signaleert zaken, waarvan hij vanuit zijn eigen morele kompas problemen mee heeft. Het kunnen sparren met iemand, liefst van buiten de eigen directe kring, kan dan een belangrijke behoefte vervullen. Daarbij wordt van te voren gekeken of de ondersteuning passend is en of het raadslid voldoende expertise heeft om deze persoon te begeleiden."

Komen jullie zelfstandig in actie of alleen reactief?

"Wij komen in principe alleen reactief in actie. Immers, dilemma's waar actuariële professionals tegen aanlopen, zullen vaak niet zichtbaar zijn voor iedereen."

Wordt er vaak gebruik gemaakt van jullie?

"We houden niet bij hoe vaak we worden ingeschakeld. Dat is uiteraard ook vertrouwelijk en niet iets waar we doelstellingen op hebben of op willen sturen. Probleem is vooral dat we moeilijk kunnen peilen of leden in voorkomende gevallen ons ook echt weten te vinden. Het kan zijn dat we te weinig bekend zijn onder onze leden. Daarom is er onlangs een workshop georganiseerd tijdens de Springschool van het AI. Deze sessie werd goed bezocht en scoorde een zeer ruime voldoende. Een van de belangrijkste punten in de feedback was: 'Deze Raad is van groot belang voor iedere actuariële professional. Het feit dat je kunt terugvallen op een vakgenoot waarmee je kunt klankborden, helpt en geeft rust. Jammer dat ik dit niet eerder wist'."

VOORAL DE PRICING VAN VERZEKERINGEN EN HET VASTSTELLEN VAN VOORZIENINGEN, MET 'TEGENWERKING' VANUIT BESTUURDERS

Wat voor dilemma's zien jullie langskomen?

"De tot nu toe gemelde dilemma's zijn uiteraard vertrouwelijk. Tijdens de workshop werden er wel overlappende voorbeelden gegeven die zouden kunnen leiden tot een conflict of interest. Vooral de pricing van verzekeringen en het vaststellen van voorzieningen, waarbij 'tegenwerking' vanuit bestuurders kwam, werden genoemd. Ook in de pensioenhoek worden actuarissen wel eens onder druk gezet door besturen van pensioenfondsen om hun rapportage en/of hun actuariële verklaring aan te passen, bijvoorbeeld voor wat betreft het oordeel van de actuaris over de financiële positie van het fonds in het licht van de ambities van het pensioenfonds of voor wat betreft het oordeel van de actuaris over het voldoen aan de prudent-person regel."

Een interessante casus die besproken werd en die volledig past in het huidige tijdsbeeld is de volgende. 'Hoe ga je als pensioenuitvoerder, maar ook als verzekeraar, om met bedrijven die de klimaatdoelstellingen aan hun laars lappen? Willen we die nog wel verzekeren en zo ja, hoe dan?' Dat zijn natuurlijk interessante vragen, waarbij je als actuaris in conflict kan komen met mogelijk de commerciële druk. Als actuaris ben je opgeleid en getraind om de volledige scope en context te overzien. Dat stelt je in staat om alle perspectieven te beschouwen. Wenselijk voor een goede besluitvorming maar minder wenselijk als er belanghebbenden zijn die minder belang hebben bij het schetsen van alle perspectieven."

Op basis van jullie waarnemingen, wat zien jullie als het onderwerp waar het meest mee wordt geworsteld?

"Het vaststellen van een voorziening op aangepaste, lees 'zwaardere' grondslagen, leidt tot lagere vermogens. Met alle gevolgen van dien, bijvoorbeeld voor het dividend voor aandeelhouders of het niet (volledig) kunnen toekennen van indexaties. Dat zijn de momenten waarop de actuaris onder druk kan komen te staan. Uiteraard geldt dit ook in situaties van (ver)koop en fusies. Daarnaast kwam pricing vaak terug. De expertise van actuarissen is het vaststellen van risicopremies op basis van beschikbare data en modellen. De risicopremie is je verwachte schade en die kun je niet zomaar aanpassen."

Met klokkenluiders loopt het vaak niet goed af. Kunnen jullie dat voorkomen of hebben jullie een idee hoe je klokkenluiders veiliger kunt maken?

"Als je als actuaris vindt, dat je moet gaan klokkenluiden, dan ben je eigenlijk al het stadium voorbij waar wij als Raad voor bedoeld zijn."

Wij willen juist actuarissen die tegen schijnbaar onoplosbare, maar vooral ook ethische dilemma's aanlopen, helpen om tot een oplossing te komen. Klokkenluiden is dan nog niet aan de orde."

Is er voldoende (of teveel) guidance voor morele dilemma's?

"De vraag is óf er guidance moet zijn voor morele dilemma's. Wat naar onze mening meer helpt, is zorgen dat je een moreel dilemma kunt oplossen. Dat kun je niet vastleggen in guidance, je kunt hoogstens stappen aangeven die iemand zou kunnen zetten, als hij/zij in een dergelijke situatie terecht komt."

WIJ ZIEN GEEN AANLEIDING OM TE VERONDERSTELLEN DAT ACTUARISSEN NIET JUIST MET HUN VERANTWOORDELIJKHEID OMGAAN

Worstelen actuarissen met hun verantwoordelijkheid? Zo ja, is dat omdat ze de verantwoordelijkheid onduidelijk vinden, of omdat de verantwoordelijkheid hen zwaar valt?

"Of actuarissen worstelen met hun verantwoordelijkheid zal per actuaris verschillen. Het actuariële domein is de laatste 20 jaar enorm uitgebreid en dat zie je ook terug in het werkveld. Certificeren, rapporteren in de 1e lijn, pricing, 2e-lijns actuarissen, ieder domein is anders, met andere belangen en stakeholders. De meeste actuarissen zullen ongetwijfeld kiezen voor het werk en de verantwoordelijkheid die het beste bij hun past."

Zien jullie dat de verantwoordelijkheid van de actuaris groter is of anders is geworden, of is het in essentie gelijk gebleven?

"In essentie kun je eigenlijk zeggen dat de verantwoordelijkheid hetzelfde is gebleven. Maar wat zeker zichtbaar is, is dat actuarissen veel meer op een breed gebied worden ingezet. Waar er een aantal jaar terug nog nauwelijks zorg- of schade-actuarissen waren, zie je daar nu een forse toename in. Pricing wordt steeds belangrijker, vanuit concurrentie, maar ook omdat de wereld steeds 'platter' is geworden. Data-analyses, maar ook AI, zijn nieuwe expertises waar ook wij actuarissen mee te maken krijgen. Maar uiteindelijk blijft de verantwoordelijkheid dat je als actuaris een goed onderbouwd advies moet geven, of dat je een voorziening op de juiste gronden moet vaststellen, of dat je dividend kan uitkeren aan je aandeelhouders of toeslagen aan pensioengerechtigden kan geven zonder dat de financiële positie van de onderneming of het pensioenfonds daar onder lijdt."

Wanneer ervaren jullie dat actuarissen niet juist omgaan met hun verantwoordelijkheid? Hoe komt dat?

"Voorbeelden dat actuarissen niet juist omgaan met hun verantwoordelijkheid zijn binnen de zaken die bij de Raad zijn aangekaart, niet bekend. Wij zien ook geen aanleiding om te veronderstellen dat actuarissen niet juist met hun verantwoordelijkheid omgaan. Het AG kent een gedragscode, die is afgeleid uit het Reglement van Orde en waarin zes kernwaarden centraal staan. Deze kernwaarden zijn: integriteit, kundigheid en zorg, compliance, onpartijdigheid en effectieve communicatie. Actuarissen dienen zich hieraan te houden, daarom is er ook een PE-plicht waarin deze kernwaarden terugkomen. Deze kernwaarden vormen de kapstok voor de verantwoordelijkheden van de actuaris." ■